

Αξιολόγηση Εφαρμογής

**Αξιολόγηση της επικαιρότητας σχεδιασμού και
στοχοθεσίας του ΕΠ «Πελοπόννησος» και πρόταση
Αναθεώρησης**

Ηλεκτρονικός σύνδεσμος στο πλήρες κείμενο της αξιολόγησης: <https://www.eydpelop.gr/2014-2020/e-p-peloponnisos-2014-2020/plesio-diachirisis/axiologisi-programmaton/>

Στοιχεία επικοινωνίας για πληροφορίες σχετικά με την αξιολόγηση: +30 2713 601 349,
ktourlouki@mou.gr

[Μάιος, 2023]

1. Σύνοψη

Από τον Αύγουστο 2017 έως και τον Ιούλιο 2018 διενεργήθηκε η «Αξιολόγηση της επικαιρότητας σχεδιασμού και στοχοθεσίας και πρόταση αναθεώρησης του Ε.Π.». Με δεδομένη την περίοδο διενέργειας της συγκεκριμένης αξιολόγησης του ΕΠ (τρία χρόνια από τον αρχικό σχεδιασμό του) και σε σχέση με το σκοπό της, ιδιαίτερη εστίαση έγινε στην διερεύνηση της δυνατότητας επίτευξης των στόχων του Πλαισίου Επίδοσης, με ορόσημο το έτος 2018 και κατ' ακολουθία στο δεύτερο μέρος της μελέτης, η πρόταση αναθεώρησης του ΕΠ, με επίσης ιδιαίτερη εστίαση στην πρόταση τροποποίησης του Πλαισίου Επίδοσης του ΕΠ.

Σκοπός της αξιολόγησης, ο οποίος προσδιόρισε και το αντικείμενό της, ήταν η μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας του Προγράμματος, σε σχέση με τις επίκαιρες αναπτυξιακές ανάγκες της Περιφέρειας Πελοποννήσου, έτσι όπως διαμορφώθηκαν με την ολοκλήρωση του συνόλου των παρεμβάσεων της προγραμματικής περιόδου 2007-2013, σε σχέση και με τις αλλαγές στο εθνικό και ευρωπαϊκό περιβάλλον από τον σχεδιασμό του ΕΠ μέχρι το 2017.

Ως εκ τούτου, **αντικείμενο** της αξιολόγησης ήταν η εξέταση της επικαιρότητας και ορθότητας του σχεδιασμού του ΠΕΠ Πελοποννήσου, σε σχέση με τις διαμορφωμένες και προβλεπόμενες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες της Χώρας και της Περιφέρειας, από τον χρόνο του αρχικού σχεδιασμού του Προγράμματος, λαμβάνοντας υπόψη και την αποτελεσματικότητα των ΑΠ 2, 5 και 8 του ΕΠ ΔΕΠΙΝ 2007-2013, με την ολοκλήρωσή τους.

Επίσης, αντικείμενο της αξιολόγησης ήταν η εξέταση και εκτίμηση του βαθμού επιτευξιμότητας ή/και ορθότητας των στόχων των δεικτών εκροών του Προγράμματος ανά Άξονα Προτεραιότητας, σε σχέση με τα ορόσημα του πλαισίου επίδοσης.

Πιο συγκεκριμένα, τα **περιεχόμενα** (βασικές ενότητες) της μελέτης ήταν οι εξής:

- Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας του ΕΠ.
- Αξιολόγηση της επικαιρότητας της Λογικής της Παρέμβασης.
- Εκτίμηση της επιτευξιμότητας των στόχων του Πλαισίου Επίδοσης.
- Προετοιμασία για τις αξιολογήσεις επιπτώσεων του Σχεδίου Αξιολόγησης του ΕΠ.
- Διερεύνηση των αναγκών αναθεώρησης του ΕΠ.
- Πρόταση αναθεώρησης του ΕΠ.

Η μέθοδος αξιολόγησης αναφερόταν στα εξής:

- Ανάλυση στοιχείων υλοποίησης από το σύστημα παρακολούθησης.
- Ανάλυση αποτελεσμάτων υλοποίησης δράσεων του ΕΠ ΔΕΠΙΝ 2007-2013, στην Περιφέρεια Πελοποννήσου.
- Επικαιροποίηση των τιμών βάσης των δεικτών αποτελέσματος.

2. Πλαίσιο και Σχεδιασμός Αξιολόγησης

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2014-2020, εκφράζει τις βασικές κατευθύνσεις της συνολικής αναπτυξιακής στρατηγικής της Περιφέρειας, στο πλαίσιο των στόχων των δύο Ταμείων που το συγχρηματοδοτούν (ΕΤΠΑ και ΕΚΤ), σε σχέση με τους πόρους του ΕΣΠΑ 2014-2020, που έχουν κατανεμηθεί σ' αυτό.

Η στρατηγική του ΕΠ «Πελοπόννησος» επικεντρώνεται στους παρακάτω τέσσερεις (4) βασικούς τομείς, οι οποίοι δεσμεύουν περισσότερο του 90% των πόρων του ΕΤΠΑ και σχεδόν το 100% των πόρων του ΕΚΤ του ΕΠ.

Οι τέσσερεις βασικοί τομείς, στους οποίους εστιάζει η στρατηγική του ΕΠ, είναι οι εξής:

- α) Ανταγωνιστικότητα/Επιχειρηματικότητα
- β) Καταπολέμηση της φτώχειας και κοινωνική ένταξη
- γ) Προστασία και ανάδειξη του ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος, σε άμεση σύνδεση με τον τουρισμό
- δ) Προσπελασιμότητα/υποδομές και υπηρεσίες μεταφορικών υποδομών (κυρίως οδικές)

2.1 Περιγραφή

Η συγκεκριμένη αξιολόγηση, η οποία ήταν η πρώτη του ΕΠ "Πελοπόννησος" 2014-2020, αποσκοπούσε στην διερεύνηση της επικαιρότητας του αρχικού σχεδιασμού του Προγράμματος κατόπιν δύο ετών ουσιαστικής εφαρμογής του, από την πρώτη (1^η) συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος και αφού είχε ολοκληρωθεί το ΕΠ ΔΕΠΙΝ 2007-2013, ενώ είχε μεσολαβήσει η κορύφωση της δημοσιονομικής κρίσης και της οικονομικής ύφεσης στη Χώρα. Παράλληλα με αυτές τις σημαντικές διαφοροποιήσεις στο εσωτερικό περιβάλλον της Χώρας και κατ' ακολουθία της Περιφέρειας Πελοποννήσου, πλησίαζε η λήξη επίτευξης των οροσήμων των δεικτών για το πλαίσιο επίδοσης του Προγράμματος, η οποία είχε

επηρεασθεί σε σημαντικό βαθμό από τις προαναφερθείσες αλλαγές στο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον της Περιφέρειας.

Ως εκ τούτου στο πλαίσιο της αξιολόγησης εκτιμήθηκε η πορεία υλοποίησης του Προγράμματος σε σχέση με τους στόχους που είχαν τεθεί, τόσο για το έτος 2023, σε σχέση με τους διαθέσιμους οικονομικούς πόρους, όσο και κυρίως με τα ορόσημα του έτους 2018 για το πλαίσιο επίδοσης, σε σχέση με την εξέλιξη της υλοποίησης των έργων/πράξεων τα οποία συμμετείχαν στους δείκτες και στα ορόσημα του Πλαισίου Επίδοσης. Περαιτέρω, εκτιμήθηκε η επικαιρότητα της στρατηγικής του Προγράμματος σε σχέση με τις διαμορφωμένες νέες ανάγκες στην Περιφέρεια Πελοποννήσου τις οποίες έπρεπε να καλύψει το ΕΠ "Πελοπόννησος" 2014-2020, λαμβάνοντας υπ'όψην και την ολοκλήρωση του ΕΠ ΔΕΠΙΝ 2007-2013 στο οποίο τρεις κύριοι Άξονες Προτεραιότητας αφορούσαν στην Περιφέρεια Πελοποννήσου.

2.2 Κριτήρια Αξιολόγησης

- Αποτελεσματικότητα,
- Αποδοτικότητα,
- Συνεισφορά στη στρατηγική Ε2020,
- Λογική της παρέμβαση

2.3 Ερωτήματα Αξιολόγησης (Αξιολογικά Ερωτήματα)

α) Ως προς την αποτελεσματικότητα

- Ποίος και πόσο ικανοποιητικός ήταν ο βαθμός προόδου της υλοποίησης οικονομικού αντικειμένου επί του προϋπολογισμού ανά Θεματικό Στόχο, Επενδυτική Προτεραιότητα, κατηγορία παρέμβασης;
- Ποίος και πόσο ικανοποιητικός ήταν ο βαθμός προόδου της υλοποίησης φυσικού αντικειμένου, επί των αντίστοιχων στόχων των δεικτών εκροής;
- Ποίος ο βαθμός επιτευξιμότητας των στόχων/ορόσημων του πλαισίου επίδοσης;
- Ποίος θα ήταν ο βαθμός συμβολής στους στόχους της στρατηγικής Ε2020 σύμφωνα με το μέχρι τότε επίπεδο υλοποίησης του Προγράμματος; Απαιτείται προσαρμογή;
- Ποίος ο βαθμός επιτευξιμότητας των στόχων ως προς την κλιματική αλλαγή και ως προς τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη, σύμφωνα με το μέχρι τότε (2017-2018) επίπεδο υλοποίησης του Προγράμματος;

- Πόσο συνέβαλλαν στην αποτελεσματικότητα του ΕΠ τα έργα/πράξεις που εντάχθηκαν στο ΕΠ ως «μεταφερόμενα» ή τμηματοποιημένα (phasing) από την περίοδο 2007-2013;
- Συνέχιζε να τηρείται η συνάφεια του Προγράμματος κατά την υλοποίηση, με τις οριζόντιες πολιτικές της Ε.Ε.;

β) Ως προς την αποδοτικότητα

- Ποία η σχέση υλοποίησης οικονομικού και φυσικού αντικείμενου, όπως το φυσικό αντικείμενο εκφράζεται με τους δείκτες εκροών, σύμφωνα με το μέχρι τότε επίπεδο υλοποίησης του Προγράμματος;
- Ήταν επαρκείς οι πόροι του Προγράμματος για την επίτευξη των στόχων των δεικτών εκροών και αποτελέσματος;
- Υπήρχαν αποκλίσεις του μέσου μοναδιαίου κόστους υλοποίησης ανά δείκτη εκροών, σε σχέση με το αντίστοιχο προγραμματικό; Αν ναι, ποιοι παράγοντες το προκαλούσαν;
- Ποία τα στοιχεία σύγκρισης του μέσου μοναδιαίου κόστους βασικών κατηγοριών δράσεων της περιόδου 2007-2013 με το μέσο μοναδιαίο κόστος αντίστοιχων βασικών δράσεων του ΠΕΠ Πελοποννήσου 2014-2020;

γ) Λογική της παρέμβασης

- Συσχετιζόταν και σε ποιο βαθμό, η υλοποίηση (εντάξεις, συμβάσεις, δαπάνες) των δράσεων του Προγράμματος με τους αντίστοιχους δείκτες εκροών και αποτελέσματος και με την επιτευξιμότητα των αντίστοιχων ειδικών στόχων ανά Επενδυτική Προτεραιότητα;

3. Κύρια Ευρήματα

Στη βάση της προαναφερθείσας μεθοδολογίας, καθώς επίσης και στα δεδομένα/στοιχεία υλοποίησης μέχρι τον Ιούνιο 2018, προέκυψαν τα παρακάτω κύρια ευρήματα, ανά βασική ενότητα της Αξιολόγησης :

3.1 Αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα της ενεργοποίησης και υλοποίησης του ΕΠ

- Ο βαθμός ενεργοποίησης του ΕΠ (εξειδίκευση του ΕΠ σε συγκεκριμένες δράσεις και στη συνέχεια σε αντίστοιχες προσκλήσεις προς δυνητικούς δικαιούχους πράξεων), ήταν υψηλός.

- Χαμηλός ήταν ο βαθμός εφαρμογής του ΕΠ, όσον αφορά στις εντάξεις έργων, στις συμβάσεις και στις δαπάνες, με μια μικρή τάση βελτίωσης, κυρίως στις εντάξεις κατά το 1ο εξάμηνο του 2018, έναντι των προηγούμενων μηνών εφαρμογής.
- Η συνολική εικόνα ως προς τα επίπεδα ενεργοποίησης και υλοποίησης του ΕΠ διαφοροποιείτο σημαντικά, τόσο μεταξύ των δύο Ταμείων (ΕΔΕΤ) που συγχρηματοδοτούν το Πρόγραμμα, όσο και μεταξύ των Αξόνων Προτεραιότητας.
- Όσον αφορά στην αποδοτικότητα εφαρμογής του ΕΠ, αυτή ήταν υψηλού βαθμού, αν και ο βαθμός υλοποίησης, ακόμα και ως προς τις εντάξεις, δεν ήταν εκείνος ο οποίος θα προσδιόριζε μέσα μοναδιαία κόστη (βασικό στοιχείο εκτίμησης της αποδοτικότητας) ανά κατηγορία πράξεων

Πιο συγκεκριμένα:

- Σημαντικές διαφοροποιήσεις, ως προς την ενεργοποίηση και υλοποίηση, εμφανίζονταν μεταξύ των Θεματικών Στόχων, των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων ή/και Κατηγοριών (πεδίων) Παρέμβασης, με ορισμένες (όχι λίγες, αλλά με σχετικά μικρό προϋπολογισμό) Επενδυτικές Προτεραιότητες ή/και Κατηγορίες (πεδία) Παρέμβασης να ήταν εντελώς ανενεργές. Ορισμένες άλλες Επενδυτικές Προτεραιότητες ή/και Κατηγορίες (πεδία) Παρέμβασης εμφάνιζαν υπερκάλυψη του προϋπολογισμού τους, τουλάχιστον κατά τα στάδια της ενεργοποίησης ή/και των εντάξεων.
- Η παραπάνω εικόνα εφαρμογής του ΕΠ, ως προς τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του, αντικατοπτριζόταν και στα επίπεδα φυσικής υλοποίησης του ΕΠ, τόσο στο σύνολό του, όσο και στα προαναφερόμενα διακριτά δομικά του τμήματα.
- Με δεδομένο τους χαμηλούς βαθμούς υλοποίησης, αλλά και τις πολύ μεγάλες εκπτώσεις κατά τη διαδικασία επιλογής αναδόχων εκτέλεσης των συμβάσεων, υπήρξε εκτίμηση ότι στη συντριπτική πλειονότητα των φυσικών στόχων του ΕΠ, λόγω της υψηλής αποδοτικότητας εφαρμογής, δεν ετίθετο ζήτημα μη επίτευξής τους από ανεπάρκεια πόρων του ΕΠ για αυτούς τους στόχους.

3.2 Επικαιρότητα της Λογικής της Παρέμβασης του ΕΠ

- Σύμφωνα με την επικαιροποίηση της ανάλυσης SWOT, δεν προέκυψαν ανάγκες σημαντικής διαφοροποίησης της Λογικής της Παρέμβασης, σε επίπεδο Ειδικών Στόχων και Δεικτών Αποτελέσματος ανά Επενδυτική Προτεραιότητα.
- Όσον αφορά στην ανάγκη επικαιροποίησης της Λογικής της Παρέμβασης, από την εφαρμογή του ΕΠ, λαμβάνοντας υπ' όψη και τη σχετικά πρόσφατη (τότε) τροποποίησή της για τον ΑΠ2Α, κατά την 1η αναθεώρηση του ΕΠ (Τεχνική

Προσαρμογή), οι αναγκαίες τροποποιήσεις αναφέροντο, κατά κύριο λόγο, στα εξής:

- Επικαιροποίηση των τιμών βάσης ορισμένων δεικτών αποτελέσματος, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα δημοσιευμένα αντίστοιχα στοιχεία των «πιστοποιημένων» αρμόδιων πηγών.
- Οριακές τροποποιήσεις σε ορισμένους Ειδικούς Στόχους, σύμφωνα με την αναγκαιότητα εξειδίκευσης / ενεργοποίησης και έναρξης της εφαρμογής (εντάξεις πράξεων) του Προγράμματος.
- Μικρής κλίμακας ορθολογικοποίηση του πλέγματος δεικτών, τόσο σε σχέση με τη σύνδεση εκροών και αποτελέσματος, όσο και σε σχέση με την σαφήνεια και μετρησιμότητά τους
- Οριακές διορθώσεις υπολογιστικών σφαλμάτων, ως προς τις τιμές στόχους σε δείκτες εκροών.

3.3 Εκτίμηση της επιτευξιμότητας των στόχων του Πλαισίου Επίδοσης

Από το γεγονός ότι, η πρόοδος εφαρμογής του Προγράμματος ήταν σημαντικά διαφορετική μεταξύ των Αξόνων Προτεραιότητας, η πρόοδος επίτευξης των στόχων των δεικτών του Πλαισίου Επίδοσης διαφοροποιείτο ανάλογα σημαντικά, τόσο μεταξύ των Αξόνων Προτεραιότητας, όσο και εντός κάθε Άξονα Προτεραιότητας. Όσον αφορά στους στόχους του οικονομικού δείκτη F100, με ορόσημο το έτος 2018, φαινόταν ότι δεν επιτυγχάνονταν, με σημαντική αρνητική απόκλιση στους τέσσερεις (4) από τους πέντε (5) Άξονες Προτεραιότητας, οι οποίοι προσδιόριζαν το Πλαίσιο Επίδοσης του ΕΠ. Σε γενικές γραμμές, μόνο ο ΑΠ1 παρουσίαζε ιδιαίτερα αρνητική εικόνα σε όλους τους δείκτες του, ενώ οι άλλοι τρεις διέτρεχαν κίνδυνο απώλειας του αποθεματικού επίδοσης, κυρίως από τον δείκτη F100. Από αυτούς τους Άξονες Προτεραιότητας που εμφάνιζαν χαμηλό βαθμό επίτευξης, μόνο του στόχου του δείκτη F100, ο ένας (ΑΠ2Α) συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ και από την επίδοσή του εξαρτάται το σύνολο του αποθεματικού επίδοσης του συγκεκριμένου Ταμείου στο ΕΠ, ενώ οι άλλοι δύο ήταν ο ΑΠ2Β και ο ΑΠ3, οι οποίοι συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ. Οι παράγοντες που είχαν συμβάλει στο χαμηλό βαθμό επιτευξιμότητας των στόχων των δεικτών του Πλαισίου Επίδοσης σ' αυτούς τους Άξονες Προτεραιότητας ήταν περισσότεροι του ενός, οι κυριότεροι των οποίων ήταν οι εξής:

- Εφαρμογή λανθασμένης μεθοδολογίας υπολογισμού / εκτίμησης των τιμών στόχων κατά τον αρχικό σχεδιασμό του ΕΠ.
- Υποθέσεις επίτευξης των στόχων, οι οποίες δεν επαληθεύονται λόγω των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών ή/και απρόβλεπτων γεγονότων επί της διαχείρισης του ΕΠ 2014-2020, που μεσολάβησαν από τον σχεδιασμό του ΕΠ, κυρίως μέχρι το τέλος του 2017.

- Μη προβλέψιμες καθυστερήσεις στην οριστικοποίηση εθνικών πολιτικών ή/και στη διαθεσιμότητα μέσων / εργαλείων διαχείρισης από κεντρικές Υπηρεσίες του συστήματος διοίκησης, διαχείρισης και συντονισμού εφαρμογής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2014-2020.

Παράλληλα με τους παραπάνω παράγοντες που λειτούργησαν αρνητικά στην επιτευξιμότητα των στόχων του Πλαισίου Επίδοσης, υπήρξαν παράγοντες οι οποίοι λειτούργησαν θετικά στην επίτευξη ορισμένων στόχων του Πλαισίου Επίδοσης, κατά κύριο λόγο των Αξόνων Προτεραιότητας 2B και 4. Οι παράγοντες αυτοί αναφέρονταν στην ένταξη πράξεων στο ΕΠ, προερχόμενες εν όλω ή εν μέρει από την περίοδο 2007-2013.

Με βάση τα παραπάνω διαπιστωθέντα από την αξιολόγηση του ΕΠ, το μεγαλύτερο πρόβλημα επί της επιτευξιμότητας των στόχων του Πλαισίου Επίδοσης το αντιμετώπιζε ο Άξονας Προτεραιότητας 1 (Επιχειρηματικότητα και RIS3), σε όλους τους δείκτες του Πλαισίου Επίδοσης, ενώ μικρότερα προβλήματα διαφαίνοντο στους Άξονες Προτεραιότητας 2A και 3, τα οποία κατά κύριο λόγο εστίαζαν στον οικονομικό δείκτη F100.

Σε σχέση με την προετοιμασία για τις αξιολογήσεις επιπτώσεων του Σχεδίου Αξιολόγησης του Προγράμματος, οι βασικές διαπιστώσεις που προέκυψαν, ήταν οι εξής:

- Ως προς την εκτίμηση του βαθμού επίτευξης των Ειδικών Στόχων του Προγράμματος, σύμφωνα με το επίπεδο υλοποίησης των αντίστοιχων δράσεων του Προγράμματος που συμβάλλουν σ' αυτούς, για πολύ μικρό αριθμό Ειδικών Στόχων διαφαίνονταν ότι επιτυγχάνεται μέσω της συμβολής του ΕΠ, κυρίως λόγω του χαμηλού επιπέδου εφαρμογής του.
- Αυξημένος σημαντικά ήταν τόσο ο αριθμός Ειδικών Στόχων, όσο και ο βαθμός επιτευξιμότητάς τους από την συμβολή του ΕΠ στις τιμές στόχων των δεικτών αποτελέσματος, σύμφωνα με τις ενταγμένες πράξεις (εφ' όσον αυτές υλοποιούνται στο σύνολό τους μέχρι το τέλος της περιόδου).
- Αρκετοί Ειδικοί Στόχοι και Δείκτες Αποτελέσματος επηρεάζονταν σημαντικά από τις επικρατούσες μακροοικονομικές / κοινωνικές συγκυρίες και η επίτευξή τους δεν συνδεόταν σε σημαντικό βαθμό με την πορεία υλοποίησης του ΕΠ.
- Ως προς τη δυνατότητα εξασφάλισης των αναγκαίων έγκυρων δεδομένων για την διενέργεια/εκπόνηση των Αξιολογήσεων Επιπτώσεων, τα κύρια ζητήματα/ευρήματα που προέκυψαν είναι τα παρακάτω:
  - Για αρκετές Αξιολογήσεις Επιπτώσεων, τα δεδομένα που προέκυπταν από τους δείκτες εκροών και αποτελέσματος δεν επαρκούσαν για την τεκμηριωμένη απάντηση σε αξιολογικά ερωτήματα με ποιοτικά χαρακτηριστικά.

- Η έγκαιρη και πλήρης κάλυψη των απαιτούμενων δεδομένων, για ορισμένες αξιολογήσεις επιπτώσεων, ως προς τους δείκτες αποτελέσματος, εξαρτάτο από την ετοιμότητα και την λειτουργία των αρμόδιων (κυρίως δημόσιων) υπηρεσιών.
- Για ορισμένες Αξιολογήσεις Επιπτώσεων, διαπιστώθηκε, επίσης, έλλειψη ποσοτικών δεδομένων, καθώς οι δείκτες εκρών και αποτελέσματος δεν εξασφάλιζαν την απάντηση σε αντίστοιχα αξιολογικά ερωτήματα με ποσοτικά χαρακτηριστικά.
- Με βάση τη σχετική διερεύνηση των διαθέσιμων δεδομένων, προέκυψε επίσης, η ανάγκη επικαιροποίησης του μνημονίου συνεργασίας μεταξύ Εθνικής Αρχής Συντονισμού και ΕΛΣΤΑΤ, προκειμένου να ενσωματωθούν οι πρόσθετοι δείκτες που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της συγκεκριμένης Ανεξάρτητης Αρχής.
- Τέλος, όσον αφορά στις Αξιολογήσεις πράξεων ΕΚΤ, οι οποίες περιελάμβαναν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, θα ήταν χρήσιμο, κατά την προετοιμασία των εν λόγω αξιολογήσεων, να προσδιορισθούν λεπτομερώς οι διαδικασίες που πρέπει να τηρηθούν, σύμφωνα με το ενωσιακό και εθνικό θεσμικό πλαίσιο περί προστασίας προσωπικών δεδομένων.

4. Συμπεράσματα & Συστάσεις

Με βάση την προαναφερόμενη εικόνα ενεργοποίησης και υλοποίησης του ΕΠ, συνάγονταν τα παρακάτω βασικά / κύρια συμπεράσματα, τα οποία εμπεριείχαν τις αντίστοιχες συστάσεις.

- Τόσο η μέχρι την περίοδο αναφοράς εφαρμογή του, όσο και η μεσοβραχυπρόθεσμη προοπτική εφαρμογής του, είχε αμβλύνει την συνεκτικότητα υλοποίησής του, σε σχέση με το μείγμα της αναπτυξιακής στρατηγικής του, ως προς τις προβλεπόμενες σχεδιασθείσες παρεμβάσεις του υπέρ του κοινωνικοοικονομικού ιστού της Περιφέρειας Πελοποννήσου.
- Η για διάφορους λόγους (αρκετοί των οποίων εκτός ευθύνης και κατά συνθήκη αρμοδιότητας της Διαχειριστικής Αρχής του ΕΠ) καθυστέρηση εφαρμογής του ΕΠ, δημιουργούσε κινδύνους απώλειας αναπτυξιακού αποτελέσματος στην Περιφέρεια, πέραν των κινδύνων απώλειας πόρων του ΕΠ, σύμφωνα με τους Κανονιστικούς όρους διαχείρισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020.
- Εφ' όσον δεν αυξάνοντο σημαντικά, μέχρι και το 2020, οι ρυθμοί ενεργοποίησης (κυρίως προσκλήσεις προς δυνητικούς δικαιούχους) και μέχρι το 2021 οι ρυθμοί ένταξης ώριμων (τεχνικά και διοικητικά) πράξεων, η χρηματοοικονομική και η

φυσική υλοποίηση του ΕΠ στους περισσότερους κύριους / βασικούς Άξονες Προτεραιότητας του ΕΠ, διαφαίνονταν να φθάνει σε πολύ χαμηλά επίπεδα, μέχρι το τέλος της περιόδου, ιδιαίτερα στους Άξονες Προτεραιότητας 1, 2Α και 3.

Κύριο και βασικότερο συμπέρασμα από τα προαναφερθέντα, ήταν ότι, απαιτούντο σχετικά μικρής κλίμακας τροποποιήσεις στο ισχύον Πρόγραμμα, για την αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη εφαρμογή του και την αντιμετώπιση των αναπτυξιακών προβλημάτων της Περιφέρειας.

Επίσης, με την προτεινόμενη αναθεώρηση, θα ενισχυόταν η συμβολή του ΕΠ στην επίτευξη των στόχων της Ένωσης για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και της στρατηγικής Ε2020, μέσα από την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας. Η κυριότερη, όμως, αναγκαιότητα της αναθεώρησης ήταν η τροποποίηση του Πλαισίου Επίδοσης του ΕΠ, με δεδομένους τους παράγοντες που λειτούργησαν αρνητικά για την επίτευξη των στόχων των δεικτών που το προσδιορίζουν, ιδίως με ορόσημο το έτος 2018. Ορισμένοι δε από τους παράγοντες που επηρέασαν αρνητικά την επιτευξιμότητα των στόχων του Πλαισίου Επίδοσης, αν όχι οι περισσότεροι, αλλά αναμφισβήτητα οι κυριότεροι, αιτιολογούσαν βάσει των κανονιστικών διατάξεων, την τροποποίηση του Πλαισίου Επίδοσης.

Τέλος όσον αφορά την προετοιμασία δεδομένων για την αξιολόγηση των επιπτώσεων του Προγράμματος συμπεραίνοντο και προτάθηκαν τα εξής:

Ανάγκη διεξαγωγής αντίστοιχων ερευνών πεδίου ή περιπτώσιολογικών μελετών (case studies), οι οποίες θα εξασφαλίσουν τα απαραίτητα δεδομένα, προσδίδοντας την ποιοτική διάσταση στις απαντήσεις των ερωτημάτων. Με αυτό ως δεδομένο, απαιτείται έγκαιρη προετοιμασία αυτών των ερευνών πεδίου ή/και των αντίστοιχων case studies.

Ως εκ τούτου, απαιτείτο συντονισμένη συνεργασία μεταξύ της Διαχειριστικής Αρχής του ΕΠ με την Εθνική Αρχή Συντονισμού ΕΣΠΑ, σε εθνικό επίπεδο με τις αρμόδιες Υπηρεσίες κυρίως Διευθύνσεις του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Συντομογραφίες

ΠΕΠ	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΑΠ	Άξονας Προτεραιότητας
ΕΠ ΔΕΠΙΝ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Χωρικής Ενότητας Δυτικής Ελλάδας-Πελοποννήσου-Ιονίων Νήσων
ΕΔΕΤ	Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΕΛΣΤΑΤ	Ελληνική Στατιστική Αρχή
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο